

Landskap: Småland Upptecknat av: Olaf Bengtsson
Härad: Albo Adress: Bunnstull, Hjorsberga
Socken: Hjorsberga Berättat av: Emma Bengtsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1867 i Hjorsberga

Uppteckningen rör Tranan och värfredagen
långfredagsris och valborgsmässovail
(som i H. G. 14, Ulma H. 8 b, 9 b.)

Kjöttberg & Albohm Sm.

6107

Thage Bengtsson

Tranan och värfrudagen.

N. G. 14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

När tranan anlände vid värfrudags-tid, brukade man före säga, att hon bar "ljus i sang". Därmed menades, att det vid denna tid var så pass lång dager, att man kunde gå till säng utan att tända ljus. Värfrudagsafton kallades för den sista lampedagen. Efter denna dag tände man sig, som det rades, i dagsljus. Värfrudagsafton benämndes även den sista vinterdagen, i motsats till värfrudagen, som kallades den första sommarkdagen.

På värfrudagen åt man väfflor, bakade av kornmjöl.

Vid denna tid skulle man byta

6107

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Ly vattnet i bäckar och källor froddes
då vara hälsaktigt eller innehålla suga,
så att vatten blev vit som snö.

För virfrudagen skulle spånaden
vara avslutad.

När kranen hördes skrika, brukade
de gamle säga: "Nu blir det snart regn."

På virfrudagrafton fingo barnen ej
vara ute och leka utan måste hålla
sig inomhus och göra sig beredda
att gå till sängs tidigt.

6107

Långfredagsris.

Ums. K. 9 b.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

På långfredagsmorgon var
för brukligt, att barnen, innan de
påkladdes, piskades med ris. Detta
gjordes för att de skulle bli snälla
hela året. Piskningen, som kallades
långfredagsris efter dagen, utfördes
vanligtvis med björkis.

Denna sed har säkerligen inte
forekommit här på orten de senaste
75-80 åren.

Em.
Kllo led
Hjortoberga
1939

Uppf. Thage Bengtsson, Hjortoberga
Soc. Emma Bengtsson
f. 1867

6107

Valborgsmässo-bål

Wm. H. 8 G.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Sånger tillbakal i tiden
brukade man ute i det fria valborgsmässo-
afton kända ett bål av grenar och kvistar.
När skymningen inträtt, kändes bålet,
och omkring det samma samlades både
gamla och unga. Elden kallades
"valborgsmässo-bål". Denna sed har varit
bortlagd i många år men har nu
upplivats här i socknen av studie-
cirkeln.

I byn Håkis i Hjortoberga socken
brukade ungdomen påskafton kända
ett bål av grenar och kvistar. Efteråt
på kvällen samlades man på en loge
eller i ett stugrum och lekte och

Skriv endast på denna sida!

6107

slussade. Detta gjordes ännu för en femton
år sedan.

Korna släpptes ej ut på bete någon
viss dag utan det skedde, när bonden
blev föderlös. Många bönder voro föder-
lösa före valborgsmässoafton och laga
då kreaturen med sig ut i skogen för att
dessa skulle få äta knopparna av med-
bruggna björkar samt blåbär- och
lingonris.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5